

HORVÁTH ZSUZSANNA

HÁROM TUDÓS – KERECSENYI GYÖRGY, ETTRE LÁSZLÓ, REIMAN ISTVÁN – PORTRÉJA A SZENTGOTTHÁRDI GIMNÁZIUM MÚLTJÁBÓL

A 125 éves Vörösmarty Mihály Gimnázium büszke lehet számos tehetséges, sikeres diákjára. Sokan közülük mindenki számára ismeretek: Pável Ágostonról lakótelepet és múzeumot nevezett el a város, Csákányi László nevét a mozi vette fel, Hodászi Ede emlékét márványtábla és egy róla elnevezett díj is őrzi. A következő három egykori gimnazistáról kevesen tudják, hogy a Szentgotthárdról indultak, és országos hírv vagy világhírv tudósok lettek: Kerecsényi György az irodalomtörténet, Etre László a kémia, Reiman István pedig a matematika kiváló művelője volt.

KERECSENYI DEZSŐ (SZENTGOTTHÁRD,
1898 – PÉTERHEGY, 1945)

A múlt nagy tudósai sorozatban 1988-ban adta ki az Akadémiai Kiadó Pálmai Kálmánnak a Kerecsényi Dezsőről készített monográfiáját. Ez a könyv már megjelenésével is bizonyítja az irodalomtörténész rangos helyét a magyar tudós társadalomban. Ide emelik őt a protestáns gimnáziumok számára összeállított tankönyvei, a Kölcsey Ferencről írott monográfiája és számos tanulmánya a humanizmus és reformáció magyar irodalmáról. Mindössze 47 évet élt, tehetsége így teljességében nem bontakozhatott ki.

Kerecsényi Dezső

Életútját háborúk övezték: Az első világháború során 1916 májusa és 1919 februárja között teljesített katonai szolgálatot. A második világháború idején már mint akadémikust, a debreceni egyetem professzorát nem hívták be katonának, de a front közeledtével el kellett hagynia a várost, felesége rokonaihoz költözött, a mai Szlovénia területén, Szentgotthárdtól kb. 20 km-re levő Péterhegyre (Gornji Petrovci). Itt halt meg szívbetegsége következtében 1945-ben március 24-én.¹

Kerecsényi Dezső 1898. június 19-én született Szentgotthárdon. Apja, Kerecsényi György a szentgotthárdi Állami Főgimnázium pedellusa (hivatalsegéd) volt. A fiú 1908-ban kezdte meg gimnáziumi tanulmányait, és minden évben kitűnő bizonyítványt szerzett. Ezzel – a gimnáziumi jegyzőkönyvek tanúsága szerint – kiérdemelte a tandíjmentességet, és rendszeresen kapott segílyt a diákokat támogató alapítványtól.

„1914. jún. 13-án tartott osztályozó értekezleten döntések a jutalom odaítéléséről: A dr. Varga Gábor-féle alapítvány ezévi kamatát kapja: Kerecsényi Dezső VI. osztályos tanuló.”²

1916-ban megkapta behívóját katonai szolgálatra, ezért előrehozott érettségi vizsgát tett. Ezen minden tantárgyból jeles osztályzatot szerzett.³

Közvetlenül az érettségi után bevonult, majd 1919 februárjában tartalékos zászlósként szerelt le. Egyetemi tanulmányait a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán végezte 1919 és 1923 között, majd Párizsban folytatta a Sorbonne-on 1923–1924-ben. 1923-ban készítette el doktori disszertációját *Elvi kérdések a régi magyar irodalomban* címmel. 1924-ben szerzett magyar–német szakos középiskolai tanári oklevelet.

Első munkahelye 1924-től a pápai református kollégium volt, majd 1928-tól 10 éven át a budapesti Fasori Gimnáziumban tanított. Az intézmény igazgatója ekkor (1928–1935) Mikola Sándor világszerte elismert fizikus volt, Kerecsényi Dezső az ő unokahúgát, Mikola Emiliát vette feleségül.⁴ 1938-tól az Állami Középiskolai Tanárképző Intézet gyakorló gimnáziumában kapott munkát. A Fasori Gimnáziumban magyartanára és osztályfőnöke volt annak a Pálmai Kálmánnak, aki szintén irodalomtörténész, egyetemi tanár lett, és elkészítette a Kerecsényi Dezső életpályáját bemutató monográfiát. Könyvében így ír róla: „A nagy tudású, szigorú, varázslatos tanár alakja már csak egyre gyérülő számú hajdani tanítványainak emlékeiben él. Sokat adott, de sokat is követelt, a tankönyvet csak segédeszköznek tekintette, magyarázatai nyomán jegyzeteket készítettünk, tudásával fegyelmezett, szöveget elemezni már akkor megtanított, amikor az még nem volt tantervi követelmény.”⁵

Budapesten bekapcsolódott az irodalmi társaságok munkájába, 1933-ban alapító tagja volt a Magyar Irodalomtudományi Társaságnak, és Szerb Antal elnök mellett helyettesnek is megválasztották. Részt vett a rövid életű Mikes Kelemen Akadémiának a munkájában olyan személyek társaságában, mint Jékely Zoltán, Képes Géza, Kolozsvári Grandpierre Emil, Sötér István vagy Weöres Sándor. 1938-tól 1944-ig felelős szerkesztője volt a *Protestáns Szemle* című folyóiratnak.⁶ Kerecsényit 1941-ben a Magyar PEN Club (Írószövetség)

1 Pálmai Kálmán: Kerecsényi Dezső. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1988.

2 Gimnáziumi irattár. Jegyzőkönyvek a tantestületi értekezletekről az 1907 és 1916 közötti időszakból.

3 Gimnáziumi irattár. A Szentgotthárdi Magyar Királyi Állami Főgimnázium 1915/16. évi értesítője.

4 Kerecsényi József: Egy régi magyar család története. Törédek a Kerecsényi család történetéből. 2010.

5 Pálmai Kálmán i. m. 15. p.

6 A magyar irodalom története. Akadémiai Kiadó 1966.

rendes tagjává választotta, és a Pázmány Péter Tudományegyetem magántanára lett. „*Humanizmus és reformáció a XVI. századi magyar irodalomban*” címmel tartott előadásokat. Ugyanebben az évben megkapta a Baumgarten-díjat és meghívták az alapítvány tanácsadói testületébe is. 1942-től volt az MTA levelező tagja. Akadémiai székfoglalójának a címe: *A „világosság” néhány változata XVI. századi irodalmunkban*. Pályafutásának legmagasabb pontjára 1943-ban jutott el, amikor a debreceni egyetem bölcsészettudományi karának professzora lett. Az egyetemi tanács döntésével a szintén jelölt Németh László helyett választotta őt, a témában elmélyült tanulmányokat végző Kerecsényit a régi magyar irodalom történetének oktatására. 1943 szeptemberétől 1944. március végéig tartott előadásokat.

Élete utolsó évében tervezte egy összefoglaló irodalomtörténeti munka megírását, ezt a szándékát jelzi a *Magyar irodalomismeret* című tanulmánya. Korai halála azonban megakadályozta ennek elkészítését. Így fő műve a Kölcsey-tanulmánykötet, amely 1941-ben jelent meg a Franklin Társulat kiadásában, a Magyar írók sorozatban. Ebben olyan tudós mutatta meg elemző képességeit, aki „... *biztos kézzel bogozza a jellem és kor, társadalom és alkotás összefüggéseit.*”⁷

Kölcsey lírájáról a műve IV. fejezetében így ír: „*A két Zrínyi-ének sem nem »ének«, sem nem »dal«, hanem a cselekvés izgatta állapotnak megfelelően ábrázolt drámai jelenet, egyre súlyosabbá váló párbeszéd a dicső multnak a költészet hatalmával felidézett cselekvő magyarja (azaz a vele azonosult költő) s az elsőkben a romantika kedvelt vándora, a másodikban pedig a megszemélyesített sors között.*”⁸

Kölcsey Ferenchez hasonlóan Kerecsényi Dezső is fájdalmasan rövid ideig élt, de elkészült műveivel, a tanítványaiba oltott igényességgel, egész életével beleírta nevét a nemzet kultúrtörténetébe. A szentgotthárdiak pedig büszkén emlegethetik híres szülőtteik között.

ETTRE LÁSZLÓ (SZOMBATHELY, 1922 – MIDDLETOWN, 2010)

Ettre László, vagy ahogy a világ megismerte: Leslie Stephen Ettre, egy új tudományág neves képviselője volt, a kromatográfia területén működött. Pályájának csúcspontját az USA-ban érte el mint a Perkin-Elmer Inc. multinacionális vállalat vezető tudósa. A cég az emberi egészség- és környezetvédelem területére szakosodott, analitikai műszereket, például kromatográfokat gyárt.⁹ A világhírű kémikus Szentgotthárdról indult, élete során számos publikációja, könyve jelent meg, tanított olyan neves egyetemeken, mint a veszprémi, a budapesti, a linzi, valamint a houstoni és az 1980-as évektől 1995-ig a Yale Egyetemen az USA-ban.

A Magyar Kémikusok Egyesülete 2007-ben a kromatográfiának szentelt különszámmal köszöntötte a 85 éves tudóst, aki soha nem szakadt el a gyökereitől, mindig magyarnak vallotta magát. Kalász Huba egyetemi tanár írásában kiemelte a magyar tudományos élettel való jó kapcsolatát, amelynek elismeréseképpen 1992-ben az egyesület tiszteletbeli tagjának választotta, 2001-ben pedig Heuréka-díjjal tüntette ki. Ettre László örömmel segítette az USA-ba került európai – főként magyar – mérnökök szakmai karrierjét. „... *számos magyar*

7 Bitskey István: Pálmai Kálmán: Kerecsényi Dezső. In: Irodalomtörténeti Közlemények, 1990. 4. füz. 559-560. p.

8 Kerecsényi Dezső: Kölcsey Ferenc. Budapest, Franklin Társulat, 1941. 181. p.

9 PerkinElmer Corporation honlapja: <http://www.perkinelmer.com/corporate/company/our-history/our-innovators-then-now.html> Letöltés ideje: 2019. 06. 20.

és külföldi kutatószakember az ő segítségével jutott el arra a tudományos szintre, hogy létük, tevékenységük, munkájuk és nevük nemzetközileg is ismert legyen.”¹⁰ Ugyanebben a lap-

Ette fényképe a Perkin–Elmer honlapján

számban Ette László maga is vallott pályájának indulásáról a *Hogyan kezdtem el kromatográfiával foglalkozni* című írásában.¹¹ Ette első publikációja 1951-ben jelent meg a Magyar Kémikusok Lapjában. 2001-től újra szorosabb lett a kapcsolat, 2003-ig újabb négy tanulmányt jelentetett meg.

Ette László Frühwald Lászlóként Szombathelyen született 1922. szeptember 16-án. Édesapja, Frühwald István, pozsonyi származású orvos, Trianon után a

Batthyány család segítségével kapott munkát Vas vármegyében előbb a köpcsényi kórházban, 1924-től pedig Szentgotthárdon. Körorvosi munkája mellett széleskörű egészségvédő tevékenységet folytatott: kezdeményezte az iskolaszanatórium létesítését, egészségtan órákat tartott a gimnáziumban, a selyem- és kaszagyárban üzemorvosként működött. 1945-ben változtatta meg nevét Frühwaldról Etrére.¹²

Ette (Frühwald) László elemi és középiskoláit Szentgotthárdon végezte, 1941-ben érettségizett. Visszaemlékezésében megemlíti, hogy 11 éves korában (1933-ban) részt vett a Gödöllőn megtartott cserkész világtalálkozón „... a szentgotthárdi Magyar Királyi Állami Reálgimnázium 59. sz. Árpád cserkészcsapatának tagjaként.”¹³ Az 1941-ben érettségizett tanulók tablóján egymás mellett láthatjuk a fényképüket édesapjával, és nagyra becsült matematikánarával, Hodászi Edével.

1941 és 45 között Budapesten, az akkori nevén a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen tanult, vegyészmérnöki diplomáját 45 végén vehette át. „... közben egy évig a Németországba kitelepített egyetemisták viszontagságaiban vett részt, közte Drezda bombázásának volt szemtanúja.”¹⁴ Első munkahelye a Richter Gedeon Gyógyszergyár volt, 1949-ben került Veszprémbe, ahol a Nehézvegyipari Kutató Intézet tudományos munkatársa lett, az ottani egyetemen előadásokat is tartott.

1953-tól ismét Budapesten dolgozott, majd 1956 szeptemberétől az akkori NDK-ba költözött feleségével. A BUNA Műveknél, Schkopauban kezdte meg munkáját három évre szóló szerződéssel. A keletnémet hírszerzés a kezdetektől megfigyelte a gyanús házaspárt, és a helyzet a magyarországi forradalom leverése után még rosszabbodott, így a disszidálás mellett döntöttek. Decemberben Kelet-Berlinből mentek át Nyugat-Berlinbe abban a reményben, hogy beleférnek az Eisenhower elnök által meghatározott 35 ezer fős keretbe, amit a magyar

10 Kalász Huba: Ette László 85 éves. A Szerkesztőség köszöntője. In: Magyar Kémikusok Lapja, 2007. 8-9. sz. 255-257. p.

11 Ette László: Hogyan kezdtem el kromatográfiával foglalkozni? In: Magyar Kémikusok Lapja, 2007. 8-9. sz. 260-263. p.

12 Csuk Ferenc: Híres szentgotthárdiak. <http://www.csuk.hu/hires/lista> Letöltés ideje: 2019. 06. 20.

13 Ette i. m. 260. p.

14 Kalász i. m. 255. p.

menekülteknek felkínált. De sajnos az Etre házaspár hivatalosan nem számított menekültnek, mert nem az osztrák–magyar határon szöktek át, így hosszabb időre be kellett rendezkedniük Nyugat-Németországban. Etre Frankfurtban, a LURGI Gyárban kért és kapott munkát. Itt került kapcsolatba a kromatográfiával, első feladata az volt, hogy laboratóriumában üzembe kellett állítania egy Perkin–Elmer kromatográfot, bár ő is újonc volt még ezen a területen. Időbe telt, amíg precíz munkavégzésével kivívta felettesei elismerését. A LURGI-nál eltöltött két évének fénypontjaként említette, hogy 1958 tavaszán részt vett Amszterdamban a Második Nemzetközi Gázkromatográfiás Szimpóziumon.¹⁵

1958-ban kapott beutazási engedélyt az USA-ba. New Yorkba egy a bevándorlókat segítő amerikai egyesület (National Catholic Welfare Conference) segítségével jutottak el, ők fizették ki előre a hajójegyeket, szállást, és megpróbálták nekik állást is keresni. A munkalehetőséget Etre németországi kapcsolatainak köszönhette: Az amerikai székhelyű Perkin–Elmer cég 1957-ben nyitotta meg központját Németországban, és éppen Frankfurtban. Etre az iroda vezetőjétől kapott ajánlás segítségével tudott elhelyezkedni a vállalatnál Norwalkban mint alkalmazástechnikai mérnök.

Két éven belül a Gázkromatográfiás Alkalmazástechnikai Laboratórium vezetője lett. A cégnél eltöltött évtizedek alatt elérte a legmagasabb, nem adminisztratív vezetői beosztást (Senior Scientist), 1990 végén ment hivatalosan nyugdíjba. A Perkin–Elmer vállalat 2008-ban azzal is megtisztelte a nemzetközi hírű tudóst, hogy megalapította az Etre László-díjat (Leslie Etre Award), amelyet minden évben a kapilláris kromatográfiával foglalkozó nemzetközi szimpóziumon adnak át egy 35 éves vagy annál fiatalabb, a témában kutató szakembernek.¹⁶

Szentgotthárdon utoljára 1986-ban járt, volt tanárát, Hodászi Edét kereste fel egy vilámlátogatásra. 1996 januárjában levélben nyilvánított részvétet Hodászi Ede özvegyének. 2008-tól állt levelezésben Csuk Ferencsel, aki a Híres szentgotthárdiak internetes anyag összeállításához kért tőle adatokat. Az USA-ban élő tudós elolvasta a Vörösmarty Mihály Gimnázium 100 éves évfordulójára megjelentetett évkönyvet, figyelemmel kísérte a városka honlapját, követte az itteni eseményeket. Egyik levelének fő kérdése a Rába habzására vonatkozott. Születésének 90. évfordulóján Csuk Ferenc írt róla cikket a Szentgotthárd újságba.¹⁷

REIMAN ISTVÁN (FÜLEK, 1927 – BUDAPEST, 2012)

Reiman István matematikus, egyetemi tanár fiatalok generációit tanította, indította el a tudományos pályán. Évtizedeken keresztül felkészítője volt a Nemzetközi Matematikai Diákolimpiák magyar csapatának. Szerénységére jellemző, ahogy a Rác Tanár Úr Életműdíj átadása alkalmával adott interjúban megfogalmazta munkája eredményességének titkát: „... az oktatói munka sikere kettőn múlik: a diákon és a tanáron. Abban, hogy sikert értem el, nagy része volt, hogy olyan diákjaim voltak, akikkel nem volt nehéz sikert elérni.”¹⁸ De nem-

¹⁵ Etre i. m. 261. p.

¹⁶ Perkin–Elmer Corporation honlapja.

¹⁷ Csuk Ferenc: Kilencvenéves lenne dr. Etre László. In: Szentgotthárd, 2012. szeptember.

¹⁸ Kós Géza: Az oktatói munka sikere kettőn múlik. Beszélgetés a Rác tanár úr életműdíjas Reiman Istvánnal. <https://www.komal.hu/cikkek/reiman/reiman.h.shtml> Letöltve: 2019. 06. 09.

csak az olimpiai csapat tehetséges résztvevőinek, hanem a nagyközönségnek is képes volt átadni tudását. Az ELTE, majd a BME oktatójaként tanárok és mérnökök képzését vállalta; az Élet és Tudományban *A gondolkodás iskolája* rovatvezetője volt; a tévében ő magyarázta

Reiman István

el a „közös” matematika érettségi-felvételi feladatok megoldását; országszerte számos előadást tartott tanári továbbképzések keretében. Ezzel „... az olimpiai csapat edzője a népszerű szellemi tömegsport-mozgalom irányítója lett.”¹⁹

1927. február 26-án Füleken (1920–1938 között csehszlovák, 1938–1945 között magyar város) született, a losonci gimnáziumban magyar tannyelvű osztályban tanult. 1944 őszén kezdte meg az utolsó tanévet, de befejezni már nem tudta, mert novemberben be kellett vonulnia katonának. „Éppen a komplex számok n -edik gyökét tanították. A tanáromnak az volt az utolsó szava, amit abban a gimnáziumban hallottam, hogy »ha n egyenlő k -val« (ez az az eset, amikor a gyökök újból elkezdenek ismétlődni), az volt az a pillanat, amikor bejöttek és közölték, hogy el kell menni.”²⁰

Társaival együtt előbb Galánta közelében lövészárkot ástak, majd Bajorországba szállították őket. Reiman Wittenbergben esett hadifogságba 1945. május 2-án „... 17 óra 55 perckor: ennyit mutatott éppen az akkor hadizsákmányként lecsatolt karórám.”²¹ 1948. május 2-án szabadult, 3 teljes évet és 5 percet töltött fogságban. Ez alatt az idő alatt egyszer felcsillant a szabadulás reménye: A graudenzi (ma: Grudziądz, Lengyelország) táborban, ahol több tízezer embert tartottak fogva, tífuszjárvány tört ki, amiből szerencsésen felépült. Igazolványt is kapott, hogy hazautazhat Magyarországra, de csak Frankfurtig jutott el, itt rosszul lett, és egy szovjet hadifogolykórházba került. Innen aztán az 1946. április 15-én induló vonat nem haza, hanem a Szovjetunióba vitte. Reiman István 2009-ben készült visszaemlékezése tanúskodik a végtelenül embertelen körülményekről és bánásmódról. Az 1947 februárjában aláírt békeszerződés értelmében a magyar hadifoglyokat a lehető leghamarabb haza kellett volna küldeni. A szlavutai tábort, ahol addig dolgoztatták őket, valóban felszámolták, de a magyarokat egy másik ugyancsak ukrainai táborba, Sepetovkába vitték. 1948. április végén alig akarták elhinni, hogy hazaengedik őket. Boldogok voltak, „... a záhonyi Tisza-hídon minden vagonban a Himnusz szólt.” Május elsején érkeztek meg Debrecenbe. „... Vonatunkat egy laktanya mellé tolták, kiszálltunk, megreggeliztünk és egy ünnepségre vezettek bennünket. Ott egy cvikkeres úr méltatta a mai napnak, május elsejének a jelentőségét.” A szónok Nagy Imre volt, aki 1948-ban az országgyűlés elnökeként mondott beszédet.²²

Reiman István leromlott egészségi állapota miatt ápolásra szorult. Előbb a debreceni kórházba került, majd Szentgotthárdra, ahol az iskolaszanatóriumban nemcsak az egészségét

19 Herczeg János: Olimpia és tömegsport. In: A Természet Világa, 2012. szeptember. Melléklet. <http://www.termeszetsvilaga.hu/szamok/tv2012/tv1209/reiman.pdf> Letöltve: 2018. 07. 09.

20 Kós i. m.

21 Reiman István: Epizódok a hadifogságból. Kézirat. 2009. (Hálásan köszönöm a dokumentum átadását Reiman Juditnak, Reiman István lányának!)

22 Reiman i. m.

szerezte vissza, de befejezte a félbeszakadt gimnáziumi tanulmányait is.²³ A VIII. évfolyamon minden tantárgyból kitűnő minősítést szerzett, emellett szívesen segített a tanulásban társainak is. Az érettségi eredményei ugyancsak kimagaslóak voltak. Ezután tanulmányait a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen (a későbbi ELTE-n) matematika–fizika–ábrázoló geometria tanári szakon folytatta. Ugyan rövid ideig élt Szentgotthárdon, de mindig jó szívvel gondolt vissza városunkra, különösen itteni matematikatanárára: Hodászi Edére. Később, 1989-ben Reiman István javaslatára Hodászi Ede a Bolyai János Matematika Társulat Beke Manó Emlékdíjában részesült.

Reiman István még egyetemi hallgató volt, amikor az alsóbb évfolyamosok számára gyakorlat vezetésével bízták meg. 1953-ban szerzett tanári diplomát, 1953–1970-ig tanársegéd, adjunktus, majd tudományos munkatárs volt az ELTE TTK Matematikai Intézetében. Az 1967–1968. tanévben állami ösztöndíjjal a Római Egyetem Matematikai Intézetében dolgozott. 1969-ben védte meg kandidátusi értekezését *Vizsgálatok a véges geometriák körében* címmel. A matematikai kutatási területe a véges, illetve kombinatorikus geometriák tárgykörébe tartozott.²⁴ Oktatóként úgy gondolta, hogy hallgatóit akkor tudja igazán felkészíteni a tanári pályára, ha maga is tanít. Így egyetemi órái mellett különböző középiskolákban vállalt munkát, emellett számos tankönyvet is készített. Horvay Katalinnal, az ELTE szakmódszertanos oktatójával közösen állították össze a ma is használatos Geometriai feladatok gyűjteményét. 1970-től egészen a nyugdíjazásáig a budapesti Műszaki Egyetem Gépészmérnöki Karának Geometria Tanszékén dolgozott, 1986 és 1992 között tanszékvezetőként.²⁵

Kiváló pedagógiai érzékét kamatoztatta a tehetséggondozás területén is. Hosszú ideig vezette az Ifjú Matematikusok Körét, 1961–2002 között a Nemzetközi Matematikai Diákolimpiák magyar csapatának felkészítője volt. Az országhatárokon túl is ismert Reiman-szakkör, amelyet kéthetente szombaton délután tartott, a júniusi intenzív olimpiai felkészítő foglalkozások előkészítőjeként szolgált. „... *kiemelkedő magyar matematikusok, akadémikusok, nagydoktorok négy évtizednyi hada ebből az iskolából került ki.*”²⁶ A szakkör résztvevője volt Pálffy Péter Pál akadémikus is, aki 2013-ban elismerően nyilatkozott „Reiman tanár úr” munkájáról: „*Kis füzetből felírta az összeállított feladatait, mondott valamit indulásnak, mi pedig elkezdtünk gondolkodni a példákon. [...] Amikor valaki megoldotta a feladatot, azt elmondhatta, ő pedig kommentárokat fűzött hozzá, többféle megoldást mutatott.*”²⁷ Reiman István felkészítő tevékenységével kiérdemelte az Erdős Pál-díjat a Matematikaversenyek Nemzetközi Szövetségétől, amit 2000 októberében Budapesten Peter Taylor adott át. Tucatnyi tudományos dolgozata, könyve, középiskolai tankönyvei, egyetemi jegyzetei, szakmódszertani és ismeretterjesztő cikkei az írásos bizonyítékai szakmai, oktatói, tehetséggondozói, matematikát népszerűsítő tevékenységének.²⁸ A matematikai tehetséggondozás legendás alakja 2012. március 11-én halt meg Budapesten.

23 Kántor Sándorné: Reiman István élete és munkássága. In: A Természet Világa, 2012. szeptember. Melléklet.

24 https://www.tyotex.hu/author/208/reiman_istvan

25 Kántor i. m.

26 Katona i. m.

27 Staar Gyula: Aki Keplerrel lett fejezetcím. Beszélgetés Pálffy Péter Pál akadémikussal. <http://www.termeszetvilaga.hu/szamok/tv2013/tv1307/palfy.html> Letöltve: 2019. 06. 09.

28 <http://www.ratztanarurdiy.hu/dijazottak.html?detail=9> Letöltve: 2019. 06. 09.